

IX. FORMULA OSTROGRADSKI-GAUSS

12.

$$\begin{aligned}
 &= [\text{grad}(\vec{a} \cdot \vec{r}) \times \vec{c}] = [\vec{a} \times \vec{c}] \\
 \text{rot}[(\vec{c} \times \vec{r}) \times \vec{a}] &= \nabla \times \left[\left[\vec{c} \times \vec{r} \right] \times \vec{a} \right] = \\
 &= \left[\nabla \times \left[\vec{r} \times \vec{a} \right] \right] - \left[\nabla \times \left[\vec{a} \times \vec{r} \right] \right] = \\
 &= - \left[\nabla \times \left[\vec{a} \times \left[\vec{c} \times \vec{r} \right] \right] \right] = \left[\nabla \times \left[\vec{a} \times \left[\vec{r} \times \vec{c} \right] \right] \right] = \\
 &= \left[\nabla \times (\vec{r}(\vec{a} \cdot \vec{c}) - \vec{c}(\vec{a} \cdot \vec{r})) \right] = \left[\nabla \times \vec{r}(\vec{a} \cdot \vec{c}) \right] - \\
 &= \left[\nabla \times \vec{c}(\vec{a} \cdot \vec{r}) \right] = 0 - \left[\nabla(\vec{a} \cdot \vec{r}) \times \vec{c} \right] = -[\vec{a} \times \vec{c}] = \vec{c} \times \vec{a}.
 \end{aligned}$$

13.

$$\text{rot}[(\vec{c} \times \vec{r}) \times \vec{r}] = 3\vec{c} \times \vec{r}.$$

1. Să se calculeze fluxul vectorului \vec{r} :
 a) prin suprafața laterală a conului $x^2 + y^2 \leq z^2$ ($0 \leq z \leq h$);

b) prin baza acestui con.

Rezolvare:

a) De sine statător.

b).

$$x^2 + y^2 \leq z^2 \quad (0 \leq z \leq h);$$

$$\vec{r} = x\vec{i} + y\vec{j} + z\vec{k}.$$

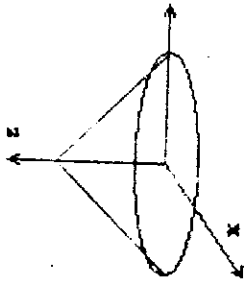
$$\Phi = \iint_S a_n dS.$$

După definiția fluxului:

Folosind teorema Ostrogradski-Gauss vom avea:

$$\begin{aligned}
 \iint_S a_n dS &= \iiint_V \text{div} \vec{a} dx dy dz = \iiint_V \text{div} \vec{r} dx dy dz = \\
 &= \iiint_V 3 dx dy dz = 3 \int_0^h \int_0^{\sqrt{z^2-y^2}} \int_0^{\sqrt{z^2-y^2}} dz dy dx = \\
 &= 3 \int_0^h dz \int_0^{y_r} \int_0^{\sqrt{z^2-y^2}} dx = 3 \int_0^h dz \int_0^{y_r} \sqrt{z^2 - y^2} dy = \\
 &= 3 \int_0^h dz \int_0^{y_r} \sqrt{z^2 - z^2 \cos^2 \alpha} z \sin \alpha dy = \\
 &= 3 \int_0^h dz \int_0^{z \cos \alpha} -z \sin \alpha z \sin \alpha d\alpha = \\
 &= 3 \int_0^h z^2 dz \int_0^{z \cos \alpha} \sin^2 \alpha d\alpha = -3 \int_0^h z^2 dz \left[\int_0^{\pi/2} \sin^2 \alpha d\alpha \right] =
 \end{aligned}$$

$$= 3 \int_0^{\pi/2} dz \int_0^{\frac{1-\cos 2\alpha}{2}} d\alpha = \pi h^3;$$

Solu. dacă am fi știut volumul conului, am fi scris:

$$\Phi = \iiint_V \operatorname{div} \vec{r} dV_{\text{con}} = 3 \iiint_V dV_{\text{con}} = 3V_{\text{con}}.$$

2. Să se calculeze fluxul vectorului $\vec{a} = \vec{i}yz + \vec{j}xz + \vec{k}xy$, a) prin suprafața laterală a cilindrului $x^2 + y^2 \leq a^2$, iar $(0 \leq z \leq h)$;

b) prin suprafața totală a lui.
Rezolvare (de sine stătător).

3. Aflați fluxul razei vectoroare \vec{r} , prin suprafața descrisă de ecuația:

$$z = 1 - \sqrt{x^2 + y^2} \quad (0 \leq z \leq 1).$$

Rezolvare (de sine stătător).

4. Să se calculeze fluxul vectorului

$$\vec{a} = x^2 \vec{i} + y^2 \vec{j} + z^2 \vec{k}$$

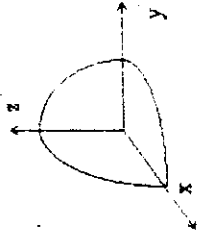
prin octantul pozitiv al sferei

$$x^2 + y^2 + z^2 = 1, x \geq 0, y \geq 0, z \geq 0.$$

Rezolvare:

$$\iint_{\vec{a} \cdot \vec{n}} dS = \iiint_V \operatorname{div} \vec{a} dV;$$

$$\operatorname{div} \vec{a} = 2(x + y + z);$$

$$\Phi = \int_0^1 dz \int_0^z dx \int_0^{\sqrt{z^2 - y^2}} dy (2(x + y + z)) =$$

$$= 2 \int_0^1 dz \int_0^z dx \int_0^{\sqrt{z^2 - y^2}} (x + y + z) dy =$$

$$= 2 \int_0^1 dz \int_0^z dx \left[xdy + \int_0^{\sqrt{z^2 - y^2}} y dy + \int_0^{\sqrt{z^2 - y^2}} z dy \right] =$$

$$= 2 \int_0^1 dz \int_0^z dx \left[x\sqrt{z^2 - x^2} + z\sqrt{z^2 - x^2} + \frac{z^2 - x^2}{2} \right] = 2 \int_0^1 dz \times \left[\int_0^z x\sqrt{z^2 - x^2} dx + \int_0^z z\sqrt{z^2 - x^2} dx + \int_0^z \frac{z^2 - x^2}{2} dx \right].$$

$$I_1 = \int_0^1 x\sqrt{z^2 - x^2} dx = -\frac{1}{2} \int_0^1 \sqrt{z^2 - x^2} d(z^2 - x^2) =$$

$$= -\frac{1}{2} \int_0^z \sqrt{z^2 - x^2} d(z^2 - x^2) =$$

$$= \frac{1}{2} \int_0^2 \sqrt{t} dt = \frac{1}{2} \frac{t^{3/2}}{3/2} \Big|_0^2 = \frac{(2^2)^{3/2}}{3} = \frac{2^3}{3}$$

$$I_2 = \int_0^2 z \sqrt{z^2 - x^2} dx = \int_0^2 z \sqrt{z^2 - z^2 \cos^2 \alpha} dz \cos \alpha =$$

$$= z \int_0^2 z \sqrt{1 - \cos^2 \alpha} (-\sin \alpha) d\alpha = -z^3 \int_0^2 \sqrt{1 - \cos^2 \alpha} (-\sin \alpha) d\alpha =$$

$$= -z^3 \int_{\pi/2}^0 \sin^2 \alpha d\alpha = z^3 \int_0^{\pi/2} \frac{1 - \cos 2\alpha}{2} d\alpha =$$

$$= z^3 \left[\int_0^{\pi/2} \frac{1}{2} d\alpha - \int_0^{\pi/2} \frac{\cos 2\alpha}{2} d(2\alpha) \right] = \frac{\pi^3}{4}$$

$$I_3 = \frac{z^3}{6} - \frac{z^3}{2} = -\frac{z^3}{3}$$

5. Aflați fluxul vectorului

$$\vec{A} = (x-1)^3 \vec{i} + (y+2)^3 \vec{j} + (z-2)^3 \vec{k}$$

prin suprafața: $(x-1)^2 + (y+2)^2 + (z-2)^2 = R^2$.

Rezolvare:

$$\operatorname{div} \vec{A} = 3(x-1)^2 + 3(y+2)^2 + 3(z-2)^2;$$

$$\Phi = \iint_S \vec{A} d\vec{S} = \iiint_V \operatorname{div} \vec{A} dV =$$

$$= 3 \iiint_V ((x-1)^2 + (y+2)^2 + (z-2)^2) dV.$$

În acest caz e mai comod de trecut la coordonate sferice:

$$\Phi = 3 \iiint_V r^2 \sin \theta d\theta d\varphi dr = 3 \int_0^R r^4 dr \int_0^\pi \sin \theta d\theta \int_0^{2\pi} d\varphi = \frac{12\pi R^5}{5}$$

6. Să se calculeze fluxul vectorului:

$$\vec{a} = y\vec{i} + z\vec{j} + x\vec{k}$$

prin suprafața totală a piramidei, mărginită de suprafețele: $x=0$, $y=0$, $z=0$, $x+y+z=a$ ($a>0$).

Rezolvare (de sine stătător).

7. Aflându-se în mișcare, lichidul necomprimabil umple volumul V . Considerând că în regiunea lui lipsesc surse și scurgeri, deduceți ecuația continuității.

$$\frac{\partial \rho}{\partial t} + \operatorname{div}(\rho \vec{v}) = 0,$$

unde $\frac{\partial \rho}{\partial t} + \operatorname{div}(\rho \vec{v}) = 0$ - densitatea lichidului, \vec{v} - vectorul vitezei, t - timpul.